

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto 5 K, za pol leta 2.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 5.50 K, za Ameriko 6.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Srečen dogodek v vladarski hiši.

Cesarica Cita je 10. marca dopoldne ob tričetrt na 11. uro srečno porodila princā v Badnu pri Dunaju. Visoka mati in novorojeni princ sta zdrava in čila.

Dunajčanom je naznanil 101 strel rojstvo cesarskega princa. Erarična poslopja so bila okrašena z zastavami. Popoldne pa so se vršila po vsej monarhiji, kjer je vojaštvo cerkvene zahvalnice. Cesar se je udeležil zahvalne pesmi ob 6. uri zvečer v mestni župni cerkvi v Badnu.

Ljubljana je povodom rojstva cesarskega princa ozaljšala svoje hiše z zastavami. V sredo dne 13. marca, ob 10. uri dopoldne pa je opravil prevz. g. knezoškof v stolni cerkvi pontifikalno sv. mašo. Ob koncu se je zapel „Te Deum“.

Novomesto je tudi zopet na prav lep način izrazilo svoja patrijotična čuvstva in pokazalo, da se kakor vselej tudi sedaj iskreno raduje veselega in srečnega dogodka v vladarski rodbini. V pondeljek 11. marca ob 3. uri popoldne je opravil mil. gospod proš. dr. Seb. Elbert z veliko asistenco slovesen „Te Deum“. Slavnost je zaključila cesarska pesem. Udeležili so se te cesarske slovesnosti predsedniki, predstojniki in zastopniki c. kr. in civilnih oblastev, častniški in profesorski izbor, zastopniki orožništva, Usmiljenih bratov, uniformirane meščanske garde, veteranskega društva, požarne brambe in več meščanov gospa in gospodov ter šolskih otrok. — Hiše so bile tri dni v zastavah. Med cerkveno službo božjo so imeli trgovci in obrtniki svoje prodajalne zaprte.

Bog nam ohrani novorojenega princa in vso presvetlo cesarsko družino! Bog ohrani Avstrijo v miru in ljubezni vseh narodov!

Mir in mirovni pogoji z Rumunijo.

Dunaj, 6. marca. C. kr. korespondenčni urad poroča dne 5. t. m. iz Bukarešta: Nemčija, Avstrija, Bolgarija in Turčija z ene strani in Rumunija z druge strani so danes podpisale sledečo preliminarno mirovno pogodbo:

Ker nas vse vnema skupna želja, da končamo vojno stanje med Nemčijo, Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo z ene strani in Rumunijo z druge strani in da zopet obnovimo mir, so se podpisanci, in sicer državni tajnik dr. pl. Kühlmann, grof Czernin, podpredsednik sobranja dr. Momčilov, veliki vezir Talaat paša in R. Argetonjanu kot pooblaščenec Rumunije, ko so pregledali pooblastila, pogodili: Ker se je odpovedalo v Fosccaniju 9. decembra 1917 podpisano premirje 2. marca t. l. in poteklo 5. marca 1918 ob 12. opoldne, se prične 5. marca 1918 od opolnoči naprej štirinajstdnevno premirje s tridnevnim odpovednim rokom. Podpisanci popolnoma soglašajo, da se mora v tem času skleniti končnoveljavni mir in sicer na temelju sledečih dogovorov:

I. Rumunija odstopi zveznim velesilam Dobrudžo do Donave. II. Velesile četverozveze poskrbe, da se Rumuniji ohrani

trgovinska pot čez Konstanco k Črnemu morju. III. Rumunija načelno sprejme zahtevo Avstro-Ogrske, da se avstro-ogrskarumunska meja spremeni. IV. Položaju primerni ukrepi se načelno tudi na gospodarskem polju pripoznajo. V. Rumunska vlada se obveže, da precej vsaj osem divizij rumunske armade demobilizira. Demobilizacijo bosta vodili skupno poveljstvo Mackensenove vojne skupine in rumunsko vrhovno vojno vodstvo. Kakor hitro se zopet sklene mir med Rusijo in Rumunijo, se morajo tudi ostali deli rumunske armade demobilizirati, v kolikor niso potrebni za varstveno službo na rusko-rumunski meji. VI. Rumunske čete morajo precej zapustiti ozemlje, ki so ga v avstro-ogrski monarhiji zasedle. VII. Rumunska vlada se zavezuje, da podpira z vsemi možni železniško tehnični transport čet zveznih velesil skozi Moldavo in skozi Besarabijo v Odeso. VIII. Rumunija se zaveže, da precej odpusti častnike tistih velesil, katere se vojskujejo s četverozvezo, kolikor jih še v Rumuniji služi. Velesile četverozveze zagotove tem častnikom varen povratek. IX. Pogodba se precej uveljavi.

Pooblaščenca so listino te pogodbe podpisali in pritiskali na njo svoje pečate. Napisano v petih izvirkih v Buftuji dne 5. marca 1918. — Slede podpisi.

V gospodarskem oziru je seveda mir z Rumunijo za centralne države trenutno izredno velike važnosti. Najkrajša pot v Odeso nam je odprta in tam so baje velike zaloge žita. Toda nevarnost je, da bo šlo to žito zopet predvsem v Nemčijo. — Igra se torej nadaljuje. Na vzhodu nimamo nikjer miru brez aneksij, miru medsebojnega sporazuma. Čaka nas novo oboroževanje na tej in na oni strani. Nemški mir meča nas uvaja v nove zapletljive in nove mirovne pogodbe nas navdajajo s strahom za daljno bodočnost. Tudi rumunski mir ne pomeni konec vojske in še manj konec vojskâ.

Našim sadjerejcem v poduk.

III. Kdaj sadimo sadno drevje?

Sadno drevje se lahko sadi od jeseni, ko mu je listje odpadlo (koncem oktobra) pa do spomladi preden se začne sočiti (do aprila) ako ni zemlja zmrzla.

Najpripravnější čas je seveda jesen. Dokazalo se je z raznimi poizkusi, da ono drevje, ki smo ga posadili na svoje mesto že jeseni ali v tali zim, mnogo lepše in bujnejše uspeva, kakor ono, ki je sajeno spomladi. Zato nam bodi pravilo, da sadimo drevesa čim preje: bolje meseca oktobra in novembra kakor decembra, bolj januarja kakor februarja in bolje februarja kakor marca. Škodljivo je le, če sadimo v mokrem vremeni in zakopljemo z mazljivo in zmrzlo zemljo.

IV. Prostori za sadovnjak ali sadni vrt.

Ugodnega prostora, kjer naj stoji sadno drevo pač menda ne manjka nikomur. Ko bi le imeli dovolj lepih žlahtnih dreves, da bi jih posadili! Le pomisli vsak na svoj dom! Lepa hiša sredi cvetočega vrta! Kaj hočeš krasnejšega?

Koliko praznih prostorov pa našteješ v svojem sadonosniku, bodisi da so se drevesa posušila, bodisi da jih je vihar izruval?

Okolo njiv se nahajajo široka vratja (omejek). Tudi tam bi lahko stalo sadno drevo. Kjer je lega prestrma, tla preskalnata, tam se gotovo ne splača imeti polja. Ali bi ne bilo pametneje svet zasadi s sadnim drevjem ter kupiti za prodani sad ali mošt potrebnega žita?

Tudi pašniki so ugodni kraji za sadonosnike. Drevesa pašnikom nikakor ne škodujejo. Treba jih je le saditi malo bolj narazen in dobro zagraditi.

Istotako drevesa niso škodljiva travnikom, ako se le dovolj narazen sade (18 do 20 m) in se zemlja poseje s primernimi travnimi semeni, ki tudi v senci dobro uspevajo in dajo tečno krmo.

Na Češkem sadijo tudi ob občinskih cestah sadno drevje. Za pridobljeni denar se plača za vse posestnike davek. Res posnemanja vredno!

In koliko je še praznih prostorov, kjer bi sadno drevo izborno uspevalo in prinašalo dotičniku lep dohodek!

Glede zemlje pa pomnimo, da sadimo v dober, če tudi nekoliko plitvi svet jable, v globok in pregnojen svet pa žlahtne vrste hrušk, v nepregnojenega pa tepke za mošt.

V. Kako daleč vsaksebi se sade sadna drevesa?

Ko smo določili prostor za sadonosnik, moramo si izmeriti in zaznamovati mesta, kjer naj drevesa stojé. Paziti pa moramo, da jih ne bomo sadili pregosto, na kar se pri nas tako rado pozabi; kajti vsako drevo potrebuje gotovega prostora, da ima dovolj hrane, da mu blagodejno solnce ogreva lahko vsak listič, vsako debelce in ga preveva lahko sapica. Le v tem slučaju bode sadje lepo dozorelo. Mnogih neuspehov je kriv sadjerejec, ki se ni dovolj oziral na zahteve posameznih vrst ter drevesom ni dovolj prostora dal.

Nasledki pregostega sajenja se sicer ne pokažejo takoj v prvih letih. Mlada drevesca imajo še dovolj prostora. Pozneje pa, ko se veje razprostro nad zemljo in ko se korenine razširijo po zemlji, takrat zmanjka drevesu prostora. Sedaj ne more uspevati ne to ne ono drevo, oboje ostane nerazvito, rodi malo in drobno sadje, jame hirati in kmalu je konec. Da tedaj ne bodeš grešil v razdalji, sadi jable in hruške 8 do 10 m vsaksebi. Le majhnokronasta drevesa kakor so ananas, zlata parmena in slive smeš saditi po 6 do 8 m narazen.

Navadno se drevesa sadi v kvadratnem (štirikotnem) zasadu. Bolj priporočljiv pa je enakostranski trikotni nasad (stik). V tem slučaju se prostor popolnoma izkorišča, nasadi se večje število dreves ter se zabranjujejo plazi in usadi.

Dogodki pretečenega tedna.

Dne 3. t. m. je bila v Brestu Litovskem podpisana mirovna pogodba z Rusijo. Predsednik ruske delegacije je izjavil, da podpiše Rusija predloženo mirovno pogodbo le prisiljena; Nemčija je prelomila premirje

in jo napadla, ko je Rusija demobilizirala. Rusija se zato odpoveduje vsem podrobnim obravnavam o predloženih pogojih, a obenem ugovarja proti nasilju, ki se ji prizadeva. Ko je bila pogodba podpisana, je nemška armada vstavila svoje prodiranje v Rusijo. Tedaj je prišla vrsta na Rumunijo, kateri so 3. marca odpovedali premirje, 4. je pa že naznanila, da sprejme mirovne pogoje. Tudi tem pogojem se dobro pozna, da jih je narekoval nemški meč: Rumunija mora odstopiti Bolgariji celo Dobrudžo do Donave z morskimi obrežjem in lepim edinim pristaniščem Konstanco. Tudi Ogrski morajo odstopiti ob sedmograški meji pas ozemlja. Svojo armado mora Rumunija pod nemškim nadzorstvom takoj demobilizirati in izprazniti zasedeno avstro-ogrsko ozemlje. Prevoz iz Ukrajine po Črnem morju in Donavi je sedaj popolnoma prost. — V Ukrajini Nemci in naši prodirajo dalje. Nemci so zasedli tudi Alandske otoke in so se izkrevali na Finskem, da zaduše upor domačega kmetkega prebivalstva proti veleposestnikom, ki so švedskega pokolenja in tlačitelji ljudstva. Finska je podpisala mirovno pogodbo z nami. — V časopisju se vzdržuje vest, da se Japonska z vso naglico pripravlja za vojaški nastop v Sibiriji, ki je bila proglasila samostojno vlado. — Avstrijska vlada se je zaenkrat zopet izmotala iz zagate. Pomagali so socialni demokratje, na katere očitno deluje zglede sodrugov v Nemčiji, ki so najzvestejša opora vlade cesarja Viljema in pa — seveda! — Poljaki. Po dolgih, vročih pogajanjih s strankami, v katere je ponovno posegel tudi cesar, je vlada 7. t. m. v poslanski zbornici tvegala glasovanje o proračunu. Pred glasovanjem je govoril ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler; parlamentu je predložil njegove neodložljive velike naloge na poprišču gospodarskih in socialnih preosnov ter davčnih odredb za upostavo finančnega ravnotežja; napovedal je revizijo ustave in je obljubil narodom avtonomijo v dosedanjih deželnih mejah. Ob tej priliki je omenil tudi jugoslovansko vprašanje in rekel, da tega vprašanja ni več mogoče prezirati. Treba ga bo rešiti, seveda le tako, kakor zahtevajo ozirni na državno celoto in dinastijo ter druge soprizadete narode. Nato je ministrski predsednik pozival na notranje premirje in povedal, kako rada bi imela vlada v parlamentu trdno večino. Končno je odgovoril na neko nemško interpelacijo glede ustanovitve samostojne ogrske armade, da pozna zakon le skupno armado, da ne more nobena obeh držav enostransko ustanoviti samostojne armade. Po daljši debati je zbornica prešla na glasovanje o proračunskem provizoriju, ki je bil sprejet. Jugoslovani so glasovali proti provizoriju. — 2. in 3. marca se je vršil v Zagrebu sestanek raznih jugoslovanskih strank, da bi se dogovorili za skupno postopanje. Namen se je dosegel. Razen tega je zagrebška policija s svojim nepotrebnim nastopom dosegla, da je zagrebško dijaštvo in drugo občinstvo priredilo dr. Korošču, ki se je udeležil sestanka, navdušene ovacije in manifestiralo za jugoslovansko misel. — Ministrski svet je zboroval 11. marca pod predsedstvom dr. Seidlerja. Navzoči so bili vsi ministri. — Nemškemu državnemu zboru je došla zakonska predloga, ki zahteva nov vojni kredit petnajst tisoč milijonov mark.

Visoka cena letošnjih vin.

Lanska vina so se prodajala nazadnje po 3 K in čez, najboljša vina tudi po 4 K. Novi pridelek je obetal biti silno dober in zato ni šla cena nazaj. Pridelala se je v resnici izredno dobra kapljica, kakoršne že dolgo ne pomnijo najstarejši ljudje. Pravijo, da je bila leta 1834 tako dobra letina.

Tej nenavadno dobri kakovosti (kvaliteti) je seveda tudi pripisati, da se letošnja vina povsod tako visoko cenijo. Ugodno vreme je po vseh vinskih deželah pripomoglo do izredno finega pridelka.

Letošnja vina se morajo zaradi tega drugače presojati, kakor vina drugih navadnih letin. Tudi avstrijsko vinarstvo društvo na Dunaju stoji na tem stališču in pravi, da to niso navadna srednja namizna vina, za katera veljajo ravnalne cene, ampak, da so to fina namizna vina ali kvalitetna vina.

Zaradi tega se tudi društvo ne vjema z ravnalnimi cenami, ki jih je nastavila centralna presojevalna komisija dunajska. Po njenem mnenju ne gre, da bi se vina, ki imajo tudi toliko alkohola v sebi kakor letos, namreč po 9 do 10 prostornih odstotkov, smatrala za „navadna“ ali „srednja“ vina.

Srednja vina, za katera velja ravnalna cena 3 K, so vina srednje dobrih ali navadnih letin. Taka vina imajo pri nas k večjemu 7 do 8 odstotkov alkohola. Nič več. Letošnja vina so pa kvalitetna vina, izvanredno dobra, odlična ne samo s svojim alkoholom, ampak, kar je pri naših vinih še posebno merodajno, s svojim finim okusom in s svojo slastjo. Letošnja vina imajo tudi res po 9 do 10 odstotkov alkohola in več. Sploh so mnoga vina še tako sladka, da morajo prej še dokipeti, da se bo dalo vsebino alkohola doznati. Neopravičeno je tedaj meriti jih po nastavljeni ravnalni ceni. Vinogradnik.

Gospodarstvo.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani nam sporoča, da se bo izdaja četrte številke „Kmetovalca“ zaradi pomanjkanja časniškega papirja za negotov čas zakasnila. Družbi je papir sicer zagotovljen in odposlan, a pošiljatev zaradi neugodnih transportnih razmer še ni dospela. Naročniki naj blagovolijo nekoliko potrpeti.

Oddaja sena in slame. Stranke, ki so naročile pri Deželnem mestu za krmila seno, naj čimprej sporoče, če so zadovoljne, da se jim pošlje slamo namesto sena; to zaradi tega, ker dobiva imenovani urad v zadnjem času skoraj samo slamo namesto sena in ne more vsled tega izvrševati naročil na seno. Ob enem je vzeti na znanje, da imenovani urad ne more sprejemati nobenih novih naročil več, ne na seno, ne na slamo, ker ne dobi več blaga in je za dobavo določena množina že s prvimi naročili prekoračena.

Naročila na otrobi in močna krmila. Pri otrobih je nastopilo tako pomanjkanje, da ni mogoče zadostiti vsestranskim in obilnim naročilom. Županstva hočejo po več tisoč kilogramov za posamezne občine, deželno mesto ima pa za celo deželo komaj par tisoč kilogramov na razpolago, tako, da v zadnjem času sploh ne more županstvom več dobavljati kakor po 300 kilogr. Če ni blaga, ga ni mogoče deliti. Drugih močnih krmil je pa sploh zmanjkalo. Vsled tega ni dobiti nobenih oljnih tropin, ne lanenih, ne makovih ali rapsovih. Županstva naj nastali položaj in to stisko upoštevajo ni naj ne zahtevajo takih množin otrobov, ki jih ni mogoče dati.

Pošljite naročnino za Dolenjske novice!

Za Jugoslovansko deklaracijo.

Farani župnije Šmihel pri Novem mestu so vložili izjavo za deklaracijo jugoslovanskega kluba, podano v državnem zboru na Dunaju dne 30. maja 1917, glede združenja „Slovencev, Hrvatov in Srbov“ v eni državi pod žezlom Habsburžanov z imenom „Jugoslavija“. — Sledi 2081 podpisov.

Ostrmeli smo, ko smo čitali to izjavo, ko smo šteli te podpise! Kakšna silna agitacija, kako mogočni vplivi so pritisnili na ljudstvo, da se je izjavilo tako nedvoumno in v takem številu? Tako smo se vprašali, pa kako smo se motili! Nobenih shodov, nobenih govoranc — čez noč so bile pole polne podpisov. Kedo je vzela stvar v roke, da se je tako sijajno posrečila? — Ljudstvo samo, — in to je še prav posebno znamenito pri tej izjavi. Brali so ljudje izjave drugih občin in župnij, radi bi se jim bili pridružili in vprašaje so zrlji na naravne svoje vodnike, ki so bili vedno glasniki njihovih želja in teženj. Ali iz teh ust ni bilo bodrilne besede. Pa s tem molkom se silno naraščajoče gibanje med ljudstvom ni dalo zadušiti, iskalo je družega izhoda in ga našlo. Naše mladenke, vnete za vse, kar naj našemu narodu koristi in mu vstvari lepšo bodočnost, so stopile s polo v roki od hiše do hiše, od vasi do vasi, in število podpisov je rastlo, da so komaj same sebi verjele. Da bi jih imenovali, same ne žele; pa tudi ni potreba; v tej izjavi in s trudom, ki so si ga rade volje naložile, so si zaslužile hvaležnost šmihelskih faranov in si postavile trajnejši spomenik, nego ga moremo mi v našem listu. —

Izjava s podpisi se izroči „Jugoslovanskemu klubu na Dunaju“.

V. Bitenc-Radoš:

Slovo od Lublina.

Oj, z Bogom, mesto, kronano s ponosom, poslavljam se od tvoje katedrale, od tvoje razkošja, gostoljubja; iz tvojih rok nevidnih se utrgam, ki so mi v duši tajno tolikrat igrale.

A grenki tudi so spomini nate: zidovje iz preteklosti se dviga kot črni grad v bajkah Andersena; oči zakrijem, naj gredo prikazni mimo, bolesti čut že plamen svoj prižiga.

V največjih dneh, v trenutkih najsvetejših si bilo mi kot tili božji hram; in v tebi videl sem vstajenje majke*) in v tebi sem prejel novice smrti, ostal sem, sredi tujih krajev, — sam...

Oj, z Bogom, mesto, romar te pozdravlja, ki mu usojena je težka pot usode; čez celi svet hrumi, poglej, vihar sovraštva, a vendar zdaj ni v dneh blagoslovljenih diih tvoj živel mi v srcu bode...

*) Poljsko kraljestvo.

Vojaki Dol. Novicam!

G. urednik! Obnavljamo naročnino. Obnavljamo jo zato, ker so nam Dol. Novice tako dobro došle, tako ljube tukaj na fronti. Dobrodošle so nam, ker nam vsakokrat povedo, kako se imate doma ter v kratkih in jedrnatih besedah naslikajo vse svetovne in vojne dogodke preteklega tedna. Ljube so nam Dol. Novice, ker ljubijo in oznanjujejo mir, mir med Dolenjci, mir med Slovenci, mir med brati, mir, katerega smo vsi tako potrebni. Ko pridemo po truda in žrtev polni vojni domov, naj bi gledali, kako se pripravljajo in koljejo bratje, tisti dobrosrčni in plemeniti Dolenjci-Belokranjci, ki so bili vedno tako edini, tako veseli in družabni? Ne, to ne more in ne sme biti! Zato pa, „Novice,“ boj bratomornemu boju,

oznanjujte mir in edinost! Naj vas zapuste zaradi tega malenkostni ljudje, naj vas spode izpod svoje strehe! Nič zato! Zgodovina jih bo obsodila! Povejte nam število teh miš — ne bo jih veliko! — in obljubimo vam, da vam hočemo nadomestiti število teh z novimi naročniki na fronti, naročniki, ki vedo ceniti mir in razumejo sedanje velike čase. Dolenjkam in Belokranjcam pa kličemo: Naročite svojim sinovom in možem Dol. Novice, naš list! Veseli jih bodo kot vašega pisma! — Vojaki-Dolenjci in Belokranjci, poročajte Dol. Novicam o padlih in ranjenih naših tovariših! Dolenjci-Belokranjci, bodimo zavedni in delujmo ter agitirajmo za naš list, na katerega smo, moremo in moramo biti ponosni! S tem delamo za lastno čast, za srečno, veliko bodočnost ne-le Dolenjske-Belokrajine, temveč cele domovine od Mure do Drine; in ta more in mora priti, samo treba je delati, delati, delati — — Pozdrav! Vojak na fronti.

Iz državnega zbora.

Med splošno pozornostjo preide zbornica dne 7. marca par minut po 5. uri k glasovanju proračunskega provizorija in vojnega kredita. Zbornične galerije so bile napolnjene radovednega ljudstva.

Poslanec grof Baworowski izjavi v imenu Poljskega kola, da se Poljaki v znak protesta proti vladi ne udeležijo glasovanja. Proti ne glasujejo, ker hočejo preprečiti vojaško strahovlado in absolutizem. Nato zapuste Poljaki z izjemo poljskih socialistov in poslancev Myjaka in Kubika zborovanje. Posl. dr. Stransky (Češki svaz) predlaga, naj se po §§ 1 in 2 konstatira razmerje glasov, pri § 3 pa naj se poimensko glasuje. Za § 1 proračunskega provizorija glasuje 240 proti 121 poslancev. Proti glasujejo Jugoslovani, Čehi, poljski socialisti in poljska poslanca Myjak in Kubik. § 2 (prispevek k skupnim izdatkom) se sprejme z 203 glasovi proti 161 glasovom Jugoslovanov, Čehov, soc. demokratov, štirih Italijanov in poljskih poslancev Myjaka in Kubika. § 3 (vojni kredit: 6 milijard) se sprejme v poimenskem glasovanju z 202 glasovi proti 165 glasovom.

Nato se sprejmejo ostali paragrafi. Proračunski provizorij še sprejme nato tudi v drugem in tretjem branju. — Vlada je torej dobila potrebno večino za državni proračun, kar bi se pa ne bilo zgodilo, če bi Poljaki v zadnjem trenutku ne bili sramotno spremenili svojega stališča.

Dopisi.

Iz Mirnepeči. Zopet imamo poročati o tatvinah. Na Malem kalu so odnesli gospodnji Grabnar vso mast, špeh, meso in drugo blago. Na Velikem kalu in v Mirnepeči so tudi zopet tatovi pridno grabili. Vse jim pride prav: krompir, med, kruh, obleka itd. — K zadnjič omenjeni tatvini na Jablanu pri Starički poročamo, da je prišla gospodinja sama na sled tatom. Nekaj rjuh, posteljnih podzglavnikov, obrisač, velikih rut in drugo so našli s pomočjo orožnikov v nekem mlinu, katerega gospodar je baje velik prijatelj ciganov. Mlinarica pa pravi, da je kupila blago na Hrvatskem, drugič zopet, da je kupila od beguncev. Sodnija bo že razsodila, kje je blago dobila.

Iz Adlešič, 6. marca. Zadnji čas sta ušla dva naša vojaka iz ruskega ujetništva. Lansko jesen je pisal Miha Novak, posestnik iz Sel h. št. 6., svoji ženi, da je pobegnul iz Ruskega. 28. februarja pa je pisal Ivan Grabrijan iz Adlešič h. št. 25. svojim starišem, da je ušel iz ruskega ujetništva 8. febr. in da je zdaj v Striju v Galiciji.

Za mesec februar smo poslali iz naše župnije za belokranjski invalidni dom zopet

35 kron 14 h. Zanj pobiramo dvakrat v mesecu, kadar se deli vojaška podpora, in zadnje nedeljo v mesecu v cerkveno pušico. Kakor se sliši, je zanj dozdej nabranih menda že 7000 kron. Lepa svota za prva dva meseca, kar nam kaže, da ima Belokrajina dosti prijateljev tudi drugod. Le žal, da ne izvemo njih imena in da se nikjer ne izkazujejo nabrani zneski, kar bi ljudje gotovo radi izvedeli. Še bolj žalostno pa je, da se nameravanemu invalidnemu domu v Beli Krajini ponekodi celo nasprotuje, kakor je slišati. Kaj ne bo bolje, če bodo ostali naši belokranjski invalidi doma v Beli Krajini, kakor pa, da bi bivali izven domačega kraja? Pa tudi nabrani denar bo ostal doma. Vsaj Bela Krajina tako nima dozdej nobenega dobrodelnega zavoda.

V Mohorsko družbo se je vpisalo letos pri nas 88 udov, osem več od lani. Med temi sta dva dosmrtna, katerih imamo do zdaj devet.

1. marca odšli so od nas trenarji, bivolski štafelj, ki je bival tu v pobreškem gradu od konca septembra minulega leta in nekaj tudi v naši stari šoli. Šli so menda na italijansko mejo. Vozili so vodo iz Kulpe v Bukovlje vojakom, ki so tam drva pripravljali in gradili železnico iz Bukovlja do črnomaljskega kolodvora. Ker bivoli večkrat niso imeli zadostne hrane, niso bili vajeni našemu podnebjju in so bili vsled tega tudi nekateri oboleli, jih je poginilo vsega skupaj 20. Ker se ceni ena žival na 3000 kron, je bilo tu škode do 60.000 kron. Kakor se sliši, stalo je samo dovažanje vode v Bukovlje četrt milijona kron.

Pokora za stari greh.

„Nič se ne huduj, prijatelj Tone, da Te spomnim na obljubo z nedavnih let. V vlaku dolenjske železnice si mi očitno izpovedal, da si v dijaških letih bil deležen „tatvine“ 22 litrov vina iz moje banke v Lezjanah. Seveda ga nisi sam izpil, toda povračilo si prevzel nase, češ, da naj pridem k tebi na dom in tamkaj ga imam pravico popiti celih 22 litrov. Tvoj sosed Martin pod Gorjanci, pa je dodal še osem litrov, tako da imam na dobrem 30 litrov. Računaj prijatelj, koliko škode bi ti napravil, ako se poslužim letos te pravice, ko je vino po 5 do 6 K liter! V globini svojega nesebičnega srca sem sklenil, da odstopim od svoje zahteve do 22 litrov vina pod pogojem, da mi preskrbiš 12 litrov „ješprenja“ odnosno tudi 15 litrov kaše. Časi so sedaj pač taki, da človek rajši jé, nego pije.“

Predstoječe pisemce sem naslovil na prijatelja Toneta, ki mu je sicer že davno odpuščen „tatinsko-vinski bančni“ greh, ki pa pokore še ni opravil.

Takrat, ko sem prejel od svojih roditeljev banko vina 22 litrov, so bili dobri časi, a nizke cene. Vino se je dobilo po 3 goldinarje vedro, torej liter po „groš“. Bi bila res malo prehuda pokora za do-brega Toneta, ko bi mu letos izpraznil 22 zvrhanih literskih meric drage vinske kapljice v tisti župniji, ki je tri ure od Novega mesta.

Odgovora sicer še nimam; a ker vem, da je prijatelj Tone spravljiv in odkritosrčno ljubeznjiv možak, gotovo ne bo neprijazen. Greha se je pred menoj na javnem kraju izpovedal, hudó skesal, pokoro si sam naložil, mu gotovo ne bo nevršeč, da sem mu pokoro olajšal jaz, ki imam edini pravico za to v tem slučaju.

Prijazni čitatelji, med koje se prišteva tudi prijatelj Tone, bodo pa izvedeli v jedni prihodnjih številc „Dol. Novic“, kako se je na te besede odrezal prijazni Tone. Ali se bo odločil za ječmen ali za proso, ne morem vedeti. Gotovo pa je, da ima obojega več nego jaz, ker kraljuje sredi polja „in Campis“.

Vojna sličica.

Pred menoj — mrlič! Eden izmed naših neštetih, ki so žrtvovali vse v tej grozopolni svetovni nevihti — Odvzeli so mu legitimacijo in z njo rodbinsko sliko, katero je nosil seboj kot dragocen zaklad, kot spomin na srečne, solnčne dni tam v prekrasni češki deželi v krogu svojih dragih. Slika kaže šest ljubkih otročičev, zbranih krog matere in očeta-vojaka. Torej oče šesterih otrok! Je-li to mogoče? Saj je bilo že meseca oktobra lanskega leta dano povelje, da se morajo odstraniti iz bojnih jarkov vsi očetje, ki imajo vsaj šest otrok! In ti si ostal na fronti! Zakaj? Tudi na-te je čakala doma žena, mati šesterih otrok, ki so pričakovali od tebe toliko in toliko, da, vse, vse — Sedaj je prepozno! Kdo, kdo je kriv, da nisi mogel oditi odtod poprej? Gorje dotičnemu, ker oropal te je pravice! Doma so te čakali, a namesto tebe bo prišel pismonoša z usodepolno dopisnico! Jok in stok sirot bo čulo Nebo in toliko obrekovani češki narod bo pripisal svojim neštetim žrtvam: šest sirot. Engo.

Franjo Neubauer:

Ob snežnem polju.

Vejice démantne,
biserna polja!
S fantom po cesti gre
židana volja.

V hiši premožni je
dékle zasnuvil,
očka mu s hčerko je
doto obljubil.

Dobremu starčku bi
démantov nesel,
z biseri belimi
glávo potresel.

Ali že leta so
dolga skrbela,
da kakor snežec je
glava mu bela.

Domače in tuje novice.

Čitalnica novomeška se je preselila 1. marca zopet v svoje društvene prostore v Narodnem domu, potem ko je odšla vojaška bolnica iz Novega mesta. Skrb novega odbora mora biti, da se izvrše v najkrajšem času popravljala dela, da se začne zopet v našem mestu vsaj malo razvijati družabno in pa kulturno življenje, ki je v predolgi dobi strašne vojne naravno moralo zastati. Živimo v velevažni dobi našega narodnega življenja in k pripravi za lepšo bodočnost bodo morala prispevati posebno vsa naša kulturna društva. Odbor, kateremu načeluje odličen novomešan in kulturni delavec slovenski, vladni svetnik gosp. prof. Ferd. Seidl, se zaveda novih nalog, ki jih bo treba vsiti, in upa, da ga bo rodoljubno in zavedno meščanstvo podpiralo s tem, da vstopi prav mnogo novih članov v društvo, stari pa mu ostanejo tudi vnaprej zvesti. Naša čitalnica je ena najstarejših na Slovenskem in njena več kot 50 letna zgodovina je v veliki meri zgodovina Novega mesta in Dolenjske sploh. Žalostni časi, ko smo si Slovenci v zabavo in korist tujcev, naše lasti lačnih, pobijali iz strankarskih ozirnov medsebojno prepotrebne kulturne naprave, so — bili in jih naj ne bo nikdar več! V najkrajšem času bo članom in prebivalstvu sploh zopet na razpolago bogata

društvena knjižnica, ki doslej zaradi nepremagljivih ovir ni mogla redno poslovati. Po veliki noči se bo priredil v korist Krekovemu spomeniku — znamenje nove dobe našega naroda — koncert ob sodelovanju domačih in zunanjih umetnikov, za katerega se kaže veliko zanimanja.

Imenovanje. Nadporočnikom je imenovan poročnik 28. poljskega havb. polka gosp. Viktor Brežnik, pridelen artilerijski avtomobilni šoli na Dunaju.

Odlikovan je bil s častnim znakom Rdečega križa II. razreda gospod Josip Frank, zaslužni in občespoštovan vodja poštnega urada v Čermošnjicah. Čestitamo!

Dr. Frančišek B. Sedej, goriški nadškof se je vrnil iz Zatičine v Gorico, kjer pričakuje iz vseh strani sveta povrnitev svojih vernikov. Bog ga ohrani zdravega!

Duhovne vaje. V tukajšnji frančiškanski cerkvi bodo na cvetno nedeljo, pondeljek in v torek prve svete duhovne vaje samo za moške, mladeniče in može. Vsak dan bo ob pol 8. uri in četrta na 11. uri govor. K obilni udeležbi se vladno vabijo vsi moški iz mesta in okolice.

Poročila se je v Novem mestu dne 11. t. m. gđena Frančiška Bohte, strežnica z g. Alojzijem Pekolj, delavcem.

Umrla je v Novem mestu 7. marca samska perica Marija Rozman, stara 74 let in 10. t. m. je umrl samski zasebnik Janez Potočar, star 35 let. Naj počivata v miru!

Umrl je v Dobruški vasi v Škočijanu 12. marca, star 56 let, posestnik in gostilničar g. Anton Zaman. Počivaj v miru!

Nagla smrt. Na Krupi pri Semiču se je 11. marca smrtno ponesrečil veleposestnik graščine Krupa, g. Anton Zure, bivši trgovec v Črnomlju, star 47 let. Rajni se je nahajal s svojimi gosti na lovu. Med prodiranjem gostega grmovja se mu je sprožila puška, krogla ga je zadela v pljuča in bil je na mestu mrtev. Blag mu spomin!

Umrl je v Litiji tamošnji župan in posestnik, velezaslužen in priljubljen mož, g. Oroslav Bric, dne 10. marca, star šele 36 let. Naj vživa za svoja mnogobrojna dobra dela večno plačilo!

Daroval je za novomeške uboge narednik v cesarice Elizabete bolnici gospod Martin Kugler 16 kron. Mestno županstvo izreka cenj. dobrotniku prirčno zahvalo.

Smrt našel je v službi za domovino Josip Borse, rojen v Pristavi, občine Orehovica pri Št. Jerneju. Dne 4. marca mu je transmisija v Skagnettijevi tovarni v Ljubljani, v mizarski delavnici, strla levo nogo od stopal do stegna. Po operaciji je kmalu izdihnil svojo dušo, star šele 44 let.

Ponesrečenec zapušča šest povsem nepreskrbljenih otrok v starosti od enega do deset let. Bil je skrbenrodbinski oče in veren vojak ter prav dober mizar. Učil se je pri mojstru Cetelj-nu v Kronovem. Naj počiva v miru!

Povodom miru z Rumunijo so bile tudi v našem mestu razobešene radostne zastave po vzgledu mestnega rotovža.

Semenj v Črnomlju bo kakor navadno v torek pred Veliko nočjo, to je: dne 26. marca t. l.

Dobrodelni koncert v Ljubljani. Dne 16. marca (ob 8. uri zvečer) se vrši v tukajšnjem deželnem gledališču od gospe profice Marije Attems prirejeni koncert v prid „Kranjskega deželnega društva c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in oskrbo mladine“. Pri koncertu sodelovati so na ljubeznjiv in nesebičen način obljubile c. in kr. komorna pevka dvorne opere na Dunaju gospa Lucija Weidt in gospa baronica Sarolta Vay (na glasovirju). Tudi se je posrečilo pridobiti za ta koncert godbo c. in kr. mornarice pod vodstvom veleizkušnega kapelnika Božidarja Christoph, ki je v Ljubljani še v najboljšem spominu. Opozorjamo že danes na to prireditve, ki bode izreden muzikaličen užitek ter dala ob enem priliko, podpirati tako

patriotično in človekoljubno akcijo za vdove in sirote hrabrih vojakov naše ožje domovine Kranjske, ter za ubogo mladino sploh. Ker je komorna pevka gospa Vay kot Wagnerjeva tolmačica na svetovnem glasu in bode razun velike „Arije Elizabete“ iz opere „Tannhäuser“ pela tudi več skladb Brahmsa, Riharda Straussa, Dvoraka in Weingartnerja, ter obetajo tudi izvajanja baronice Vay in mornariške godbe velik užitek, se pričakuje koncert z največjo napetostjo. Vspored: 1) Rihard Wagner: Predigra k operi „Mojstrski pevci“. C. in kr. mornariška godba. — 2) Rihard Wagner: „Tannhäuser“, Arija Elizabete. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — 3) C. M. pl. Weber: Koncertni komad v F-molu op. 79, s spremljevanjem orkestra. Gospa Sarolta baronica Vay. — 4) Jan. Brahms: a) Zvesta ljubav; b) Nedelja; c) Od večne ljubezni. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — Odmor. — 5) Franc Liszt: Prva rapsodija. C. in kr. mornariška godba. — 6) Feliks Weingartner: Praznovanje ljubezni. Pesmi Ant. Dvorak. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — 7) F. Chopin: Berceuse. Corelli-Friedenthal: Caprice de concert. Gospa Sarolta baronica Vay. — 8) Rihard Strauss: a) Jutro; b) Podoknica; c) Cecilija. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — 9) Rihard Strauss: Smrt in odrešenje, sinfonična skladba. C. in kr. mornariška godba. — Vstopnice se prodajajo od 10. marca 1918 naprej v društvenih prostorih v posloju deželne vlade, pritličje na levo, vhod z Erjavčeve ceste, od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 2. do 4. ure popoldne ter na večer koncerta pri blagajni deželnega gledališča. — To notico objavimo na željo predsedništva deželne vlade, čeprav zaradi neugodne železnične zveze ne bo moglo biti zastopanih veliko Dolenjcev pri tem koncertu.

Za lanske knjige družbe sv. Mohorja in slične za naše vojake se priporoča P. Engelbert-Klasinc, vojni kurat pri črnovojniškem pešpolku 26, vojna pošta 376. Pošilja se z malimi pošiljkami, križnimi ovitki in brez znamk!

Najlepše pozdrave pošiljamo iz laškega bojišča od Piave vsem fantom in dekletom iz novomeške okolice, bralcem in bralkam Dol. Novic: Franc Šinkovec, Ratež; Franc Turk, Pangrčerm; Anton Redenšek, Kómpolje; Peter Novak, Dobrepolje; Matija Eripe, Uršna Sela; Franc Skufca, Potok in Vinko Rebelj, Mirna.

Pametna odredba. Kakor poročajo listi iz Dunaja, namerava vlada vpeljati tretji brezmesni dan. Ta odredba bo prepozna, ker že itak imamo četrti in peti brezmesni dan, saj mesa sploh več ne dobimo.

Zapri oči ob krasnem solnčnem dnevu le za eno minuto, in zamisli se v usodo slepih mladih vojakov, ki ne bodo nikdar nikdar več gledali krasote narave in lepote zemlje, — sem prepričan, da še danes pošlješ nekaj kronic za te največje vojne siromake!

Zaplenitev obleke. V Nemčiji nameravajo zapleniti obleke. Vsakemu posamezniku se bodo prepustile le dve obleki, ostale pa zaplenile. Gotovo sledi temu vzgledu kmalu tudi Avstrija. To še nič ne diši po toliko zaželjenem resničnem miru!

Sarajevskemu zločincu Principu so odrezali v jetnišnici v Terezinu roko, ker mu je gnila kost. Dobil je kmalu potem v ječi, ko je vrgel bombo, kostno jetiko.

Raznotero.

Času primeren inserat. Neki časopis je priobčil sledeči inserat: „Samec (star okoli trideset let) išče pri kaki družini vsaj enkrat na teden (po večerji) gorko zavetišče, nima namreč zadosti kuriva, da bi mogel imeti sobo toplo zakurjeno. Je vesele, družabne narave in ne gre rad vsak večer v gostilno. Družine, ki so mu

pripravljene dati gorak prostor v svoji hiši, se prosijo, da javijo naslove upravnistvu tega časopisa.“

Konfiscirani sneženi mož. Pred kratkim se je zgodila v nekem moravskem mestecu imenitna dogodbica. Pričakovali so rekvizicijo in vsakdo je skušal rešiti, kar se je pač dalo. Neki kmet bi bil rad skrtil pred strogimi očmi komisije dva meterska stota žita in pošteno gručo prekajenega mesa. Ni pa vedel, kam bi skrtil te stvari. Tedaj zagleda, da delajo na vrtu otroci sneženega moža in takoj mu pride srečna misel. Veče z žitom in mesom so obdali s snegom, otroci so z veseljem delali tega velikega moža. Zviti kmet je mirno čakal na komisijo. Kako bi mogel kdo kaj sumiti na tem sneženem možu! Ampak stvar se je vendar drugače obrnila. Župan mesteca se je tudi priglasil komisiji in ravno njegov nos je začel vohati okoli sneženega moža. Župan je končno sunil moža in glejte iz njegovega ledja se privali velika gruča subega mesa. Tudi drugi komisarji so se začeli zanimati za sneženega moža in odkrili so njegovo nenavadno notranjščino. Konec dogodbe seveda ni bil tako vesel.

Iz dobrih starih časov. Leta 1493. je dal pek Vid Grundlinger v Augsburgu svojo hči za ženo kornetistu Adamu Blanchu. Omožitev z muzikantom se je smatrala dokaj za nečastno, kajti kornetist niti daleko ne dosega časti meščana. Moral je ta muzikant na zahtevo tasta pustiti svojo umetnost in postati vinski trgovec. Obleka nevestina je bila po tedanji šegi sestavljena iz koscev različne svile, šivi pa so imeli zlate porte. Okoli pasa je imela zlato verižico, zapestnice so bile zlate, z udelanimi krasulji. Nogavice so bile stkane iz zlatih niti, čevlji so bili okrašeni s srebrom. Gostili so se pri šestnajstih mizah, ob vsaki dvanajst oseb, torej je bilo vseh gostov 720, med njimi 157 pekovskih pomočnikov. Ta imenitna gostija je trajala celih osem dni in potreba je bilo zanjo 20 „volčikov“, 40 „kozic“, 500 kosov različne perutnine, 30 jelenov, 15 fazanov, 46 telet, 900 klobas, 96 prašičev, 25 pavov, 900 gosi, 14.000 različnih rib. S pijačo se tudi ni skoparilo. Doda nevestina je znašala 3000 zlatnikov.

Gostilniška zabava pred sto leti. Dandanes, ko so gostilne brez godbene zabave še jako redke, ko ima že vsaka vaška pivnica gramofon, se nam zdi sledeči oglas, ki je bil priobčen v nekem časopisu leta 1821, prav čuden. — „Od 27. novembra dalje se bodo dvakrat na teden, namreč v pondeljek in četrtek, zvečer od osmih do devetih v posebnem za to urejenem lokalu brali gostom različni časopisi, da bo pač s tem omogočena častitim gostom ob dolgih zimskih večerih prijetna zabava. To dajem vdano na znanje“ itd.

Pobožna želja. Svojo jezo nad tatom si je neka gospa olehčala s sledečo pobožno željo, ki jo je priobčila med oglasi nekega časopisa: „Pretkanemu nepridipravu, ki mi je ukradl z dvorišča sedemnajst nogavic, naznanjam, da lahko dobi tudi osemnajsto, z monogramom V. M. Zelo želim, da bi onemu, ki nosi moje nogavice, odgnil prst za prstom od nog“.

Nenavaden dogodek. Neki nemški list poroča o čudnem doživljanju nekega protestantskega župnika iz mesta Kassel. Ko je šel župnik po stopnicah iz prvega v drugo nadstropje župnišča, zagleda, da je ravnokar iz vrät, stopnicam nasproti, izstopil on sam, nesoč na rokah svojo bolno hčer, ki je ležala v tisti sobi. Župnik se je zelo zgrozil ob prikazni; ko mu odleže, steče v sobo hčerino, vzame bolnico na roke in jo odnese ven. Komaj pa je prestopil prag, se je z velikim truščem zrušil strop v sobi.

Hranilnica in posojilnica v Kandiji naznanja, da je obligacije sedmega vojnega posojila že prejela, ter jih podpisovalcem razdeljuje ob uradnih urah.

Teden dni dopusta.

Piše Janez Nep. Grzinič. (Dalje. 10.)

Sadja nisem še nikdar videl toliko, kakor tamkaj. Niti časa niso imeli ljudje, da bi bili pospravili vse. Drevje se je šibilo pod težo božjega daru. Posebno orehov je bilo čuda veliko. Pri nas je bilo vse pozeblo.

Iz vseh koncev in krajev se je kadilo. Vsa vas je prijetno dišala po sušju.

Po tleh je gnilo sadje, kakor da bi ne bilo nič vredno.

Videl sem, kako so ljudje krasna jabolka brcali izpod nog.

Tam pri nas — že veste kje — bi se bili ljudje naravnost stekli za nje.

Dobro sem bil zadel.

Moja eksistenca vsaj za nekaj tednov ni bila v nevarnosti.

To pa sem se imel zahvaliti edino le svoji zviti gospodinjji, svoji najnovejši nečakinji.

Aha, ti mencaš.

Bode te.

Rad bi izvedel, kje je ta obljubljeni deželci, kjer se cedi mleko in med, kaj ne?

O, ne bom ti povedal tega.

Prav vseeno je, ali je ta dežela Kalabrija ali Koromandija, Šlarafija pa je, samo išči jo.

Jaz sem jo tudi le prav slučajno izvohal.

Da pa ne boš mislil, da molčim iz hudobije ali zavisti, poslušaj.

Pri nas doma, no tam itd., je življenje jako resno, tako resno, da je morala priti država na pomoč. Vstvarila je takozvane prehranjevalne urade, ki ti dajejo najnujnejših življenskih potrebščin toliko, da ne moreš ne živeti, ne umreti. Posameznik bi si sicer že pomagal sam, ali ne sme. Mi živimo skupno po strogo predpisanem merilu ali pa umremo skupno kot žrtve vojne. Posamezno živeti, posamezno umreti, je prepovedano. Toda glad je sila vseh sil. Pojdi, kamor hočeš, tam za goro, srečal boš dolge karavane izmučenih ljudi, starih, mladih, celo otrok, ki nosijo kakor tihotapci pod zaščito noči z živili napolnjene nahrbtnike, vreče, torbe itd. proti domu. Gorje jim, ako jih zalotijo. Blago jim odvzamejo, povrh so pa še kaznovani.

To so reveži, ali lopovi so, ker kršijo predpise oblasti, prodajalci pa so dvojni lopovi, ker prodajajo proti prepovedi in ker ti odvzamejo zadnji denar za desetkrat manj vredno blago. Okolice mest in trgov so popolnoma izpropane. Ko bi ljudje vedeli za to Šlarafijo, no, jutri ne dobiš niti trohice več tega, kar je podobno živilom. Boljšim ljudem naš kmet sploh nič ne da. Veliko jih je, ki so postali ošabni, ker dobivajo neprimerno velike podpore. Sam sem doživel slučaj, ko je neki tak mogočnejši osorno odpravil gospoda od hiše, češ, da nima nič, za njim pa je mrmral: Nič ne dobiš, naj crkne zdaj škric.

Fej!

Vidiš prijatelj, kaka razlika je med deželo onstran in tostran gore. In če mi dobri ljudje radodarno ponujajo, česar imajo preveč, jaz pa premalo ali nič, bi bil pač bedak, da bi odklanjal. Posebno ker je človek lahko v zmoti in ne ve, kaj je dovoljeno, kaj prepovedano. Imamo namreč celo povodenj vojnih naredb, ki segajo druga v drugo. Saj se že tisti sami, ki so jih izdali, več ne izpoznajo v tem kaosu.

Zato je najbolje vzeti pa molčati.

Preveč zahtevaš od mene, ako misliš, da te bom še vabil semkaj, da bi ti in drugi meni pobrali iz korita, kar sem si pripravil v potu svojega obraza.

Mislím, da razumeš, zakaj sem se zavil v tako tajnost.

Pa ne vprašaj več.

Glavna stvar je povest na sebi. Ako ti ne ugaja, pa jo vrzi v stran — potem, ko si jo prebral.

Sicer pa sem ti itak povedal vse.

Ako ne znaš brati, pojdi še enkrat v šolo, ali si pa pusti povrtni takó malo plodonosno šolnino.

Pustimo torej to jadikovanje pa bodimo prijatelji.

Ko sem se vračal s svojega rekvizijskega pota — kaj pa je bilo to drugega? — sem se mogel šele izključno baviti s pokrajino.

Hribovi, ki so stekali svoje vratove precej daleč proti nebu, so bili visoki.

Pa veliko jih je bilo, prav okrog in okrog dolinice, kamor so pridni ljudje nanesli svoje hiše, iz katerih je nastala vas.

Trava zelena. Grude po njivah rjave in mehke, kamen siv in trd.

Kjer je hipno zmanjkalo ravnine, je bila zemlja vdrtá. Pred seboj si imel kotle, kotanje, drage.

Nizkih gričev je bilo posejanih povsod.

Kjer je rastle veliko drevja, hrastov, gabrov, smrek, tam je bil gozd.

Ako je pa rastle sadje po drevesih, potem je bil to sadovnjak.

Jabolk in hrušk nisem videl na gabrih in brezah nikjer.

Kjer vsega tega ni bilo, tam je bila ali košenica, ali njiva ali pa pušča.

Razvedrilo.

V zakonu. Soproga: „Vam moškim ne moremo ničesar verjeti; pred poroko pravite, da brez nas bi ne mogli živeti, a po poroki pa ne morete z nami živeti.“

Dokaz. Učenec mojstrov ženi: „Gospa, gospa, ste li čuli v veži? Mojster je padel!“ — Gospa: „Za Boga, pa vendar ni padel po stopnjicah?“ — Učenec: „Kako pa, kakor po stopnjicah, kajti iz nebes še ni padel noben mojster!“

Ženitna ponudba. „Iščem časa primerno nevesto; umetnice v stradanju imajo prednost.“

Odkritosrčno. A: „Kaj je res tvoja žena na smrt bolana?“ — B: „Kaj še! Saj je vendar smrtno nevarno — zdrava!“

Tolažba. Oče: „Zopet si dobil tako slabo šolsko spričevalo! Upam, da bo de prihodnje bolje!“ — Sin: „Prav imaš, papa — le ne obupaj!“

Kazen. Obiskovalec: „Kje pa je vaš soprog?“ — Gospa, bivša učiteljica: „Tam, stoji v kotu, ker je prišel prepoznati h kosilu!“

Nepremišljeno. Mož in žena sta prišla k duhovnu zaradi ločitve zakona. Žena: „Ah, da bi bila v nebesih!“ — Mož: „In jaz bi bil rad v gostilni!“ — Žena: „Vidite častivredni gospod, on hoče pač vedno imeti boljšo stvar!“

Časovno. A: „Kaj pa delaš ti navadno po kosilu?“ — B: „Žalno korračnico žvižgam!“

Moderna hčerka. Mama: „Kaj, ti se boš pritoževala zaradi dela! Saj večji del dela vendar jaz sama naredim!“ — Hčerka: „Že mogoče, mama, ampak jaz z vašim delom nikakor nisem zadovoljna!“

Dober odgovor. Madžar: „Povej mi, ljubi Tirolec, ali je res, da izpregledate vi Tirolci šele deveti dan po rojstvu?“ — Tirolec: „Da, res je! A kadar pa izpregledamo, vidimo devet ur daleč takega madžarskega osla!“

Dober zagovornik. Sodnik: „Zatoženec! Imate li zagovornika?“ — Zatoženec: „Pa še prav imenitnega, gospod sodnik! Svojo ženo sem pripeljal s seboj; ta ima jezik za tri dohtarje!“

Prepozno. Lovec: „Ali si videl zajca tu mimo teči?“ — Pastir: „Da!“ — Lovec: „Kdaj?“ — Pastir: „Kake dve leti bo že tega.“

V šoli. Učitelj: „Kake barve so imeli stari Slovani lase?“ — Učenec: „Sive!“

General tatov. V Parizu so vjeli tatu, po vsem mestu znanega, ter ga tirali v ječo. Milo je prosil, naj ga puste pred ministra, kar so mu dovolili. Ko pride pred ministra, pade na kolena in prosi milosti. Minister se da končno izprositi in pravi tatu: „Dobro, za enkrat prizanesem, toda zadnjič. Gorje ti, ako te še zasačijo pri tatvini!“ — Tat pravi: „Hvala ekselencija! Gotovo se bom poboljšal. In da spoznate mojo resno voljo, vrnem vam takoj tukaj srebrne zaponke, ki sem vam jih vzel ravnokar raz čevljev, ko sem se oklenil vaših nog!“

Rešitev zadnje uganke: „Čebela.“

Loterijske številke.

Trst, 6. marca 68 48 50 13 82

Hiša št. 100

v Novem mestu, je naprodaj. Pojasnila se dobe ravnotam v l. nadstropju, ali pa pri g. Avg. Kuncu, trgovcu v Črnomlju.

Listnica uredništva:

Še enkrat ponavljamo: Dopisov brez popolnega podpisa ne objavimo, četudi je dotičnik naročnik. To naj velja veliko dopisovalcem in danes še prav posebno C. F. v St. Jerneju. Sicer pa Vaš dopis ni za javnost. Vi ste popolnoma napačno razumeli dotični spis v Dol. Novicah. Tam se je ravno trdilo, da kmet ni o deruh, Vi ste pa razumeli in se jezite, kakor da bi mi imeli ali hoteli imeti kmeta za oduhu. Nikakor ne! Mi ravno kmečki stan visoko spoštujemo, ker je to stan, iz katerega izhajajo vsi drugi stanovi. Brez kmetov se bi moralo nehati življenje. Torej čitajte še enkrat! — Fr. V. v Laških Tirolah: Oprostite blagovoljno! Vaš spis je vsakdanji, kakoršnih je v vseh listih dovolj. Nič novega nam ne poveste; vedno se poje stara pesem: pomanjkanje, draginja, o propadu kmečkega stanu itd.

Presojevalnica cen v Rudolfovem

je po naročilu c. kr. osrednje komisije za presojanje cen na Dunaju z dne 21. jan. 1918, št. 307, v svoji seji dne 20. februarja 1918 postavila naslednje

vodilne cene za pivo v nadrobni prodaji.

Iz pivnice „Union“ v Ljubljani, — „Reininghaus“ v Gradcu:

1) Pivo iz soda pri točenju po gostilničarju na porabnika za eden liter: Union 1 K 56 vin., Reininghaus 1 K 60 v.

2) Pivo v steklenicah po pol litra v prodaji: a) po gostilničarju v gostilni za 1 liter: Union 1 K 96 v, Reininghaus 2 K, — b) po trgovcu za 1 liter: Union 1 krono 70 v, Reininghaus 1 K 76 v.

Rudolfovo, 7. marca 1918.

Predsednik: I. Škerlj.

VABILO

na XXI. redni občni zbor „Hranilnice in Posojilnice“ za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

ki se vrši v pondeljek, dne 8. aprila 1918 ob 1. uri popoldne v pisarni zadruga s sledečim dnevnim redom:

1) Poročilo načelstva.

2) Poročilo nadzorstva in odobrenje letnih računov.

3) Razdelitev čistega dobička.

4) Nadomestna volitev funkcionarjev.

5) Slučajnosti.

NB. Ako bi ta občni zbor ob 1. uri ne bil sklepčen, skliče se ob 2. uri drugi občni zbor, ki sklepa veljavno, ne oziraje se na število navzočih zadržnikov.

Načelstvo.

Starejši hlapec za oskrbovanje govedi, in mladenič za vožnjo z voli se sprejmeta na večje posestvo. Prosta hrana in stanovanje, ter plača po dogovoru. Ponudbe na upravništvo Dolenjskih Novic.

Priporočilo.

Zidarski mojster se priporoča za vsakovrstno delo, bodisi za peči, šteditnike, nanovo, ali pa v popravilo. Naslov pove upravništvo Dol. Novic, ampak le proti znamki 15 vinarjev.

Kupi se večje posestvo

na DOLENJSKEM — najraje v bližini Novega mesta. Cenjene ponudbe in pogoji do 20. marca 1918 pod šifro „posestvo 20“ Rudolfovo, poste restante.

Poslano.

(Odgovornost prevzame podpisani.)

Slavno uredništvo Dolenjskih Novic! — Najprej izjavljam, da podpisani nisem niti narokoval, niti pisal dopisa iz Dobrniča v 9. št. Vašega lista, kakor si nekdo domišlja. Ker pa „Poslano“ iz Dobrniča resnico omenjenega dopisa precej zavija in se dotika tudi moje osebe, zato resnici na ljubo v pojasnilo sledeče:

V soboto zvečer, pred dijaško prireditvijo, sem imel kratko pevsko vajo s šestimi pevskami. Štiri so bile cerkvene, dve iz Marijine družbe. Po vaji sem jim naročil: „Povejte jutri še drugim pevkom iz Mar. družbe, vsaj glavnim, naj pridejo ob eni popoldne z vami k vaji. Prišlo je pa k vaji drugi dan samo 10 pevk, 5 cerkvenih in 5 iz Mar. dr.; dasiravno je samih družbenih pevk — ne všteti 5 cerkvenih, ki so tudi v „Držbi“ — 23.

Ko jih zagledam, se začudim rekoč: „Tako malo vas je?“ Odgovore mi: „Zadosti.“ Jaz odvrnem: „Pokličite še to in ono pevko, da vas bo več.“ Nato se začne cerkveni pevki Marija Staričeva, zlasti pa Terežja Gole, z menoj pripraviti in braniti, da ne. Meni je bilo teh „špasov“ že tudi zadosti, zato kratkoma rečem: „Samo z vami pa jaz ne grem na oder;“ „komandirala“ mene ne bo nobena pevka.“ Po teh besedah odidem v sobo, misleč, da bodo sedaj sklicale ali vsaj dale sklicati k vaji še druge družbene pevke. Pa, kaj se zgodi? Ponižne in ubogljive pevke jo pa kot nalašč pobrišejo v cerkev. Tako se je ves prizor vršil.

Sedaj si naj pa cenjeni bralec Dolenjskih Novic, ki ga ta preporna zadeva zanima, sam napravi sodbo, kje je resnica. Ali v zadnjem „Poslanem“, ali v 9. št. „Novic“.

Meni se zdi, da sledi iz tega pojasnila to-le:

1) Res je, da so cerkvene pevke, oziroma zgoraj imenovani pevki, razdrle petje pri dijaški prireditvi.

2) Res je, da se jim je videlo poniževalno, kakor pravi omenjeni dopis, da bi čisto priproste deklice iz Mar. dr. pele pri tako visokih korskkih slavčicah, sicer bi se jih ne bile branile.

3) Torej je tudi res, da so štrajkale.

4) Ni pa res, — kakor govori „Poslano“, — da niso prišle k vaji samo nekatere pevke iz Mar. dr.; temveč res je, kakor se vidi iz pojasnila, da velika večina ni prišla k vaji, ker jih cerkvene kljub ukazu pevovodje niso marale poklicati.

5) Tudi ni res, da sem jaz rekel: „Ker vas je premalo, pa ne bo petja pri igri. Res je pa, da sem rekel: „Samo z vami pa jaz ne grem na oder.“

A. Črnugelj, kaplan.

Dobrnič, 9. marca 1918.

(Sedaj smo slišali to historijo od treh strani. V prihodnje ne bomo več sprejeli morebitnih tozadevnih izjav. Osebe so znane, torej naj obračunajo zadevo med seboj doma. Op. ured.)

~~~~~ Dobro ohranjen ~~~~~

otroški voziček

za ležati ter sedeti, se ugodno proda. Naslov pove upravništvo Dolenj. Novic.

Gumi za cepljenje trt

se dobi pri tvrdki

FRANC KENDA

▼ RUDOLFOVO. ▼

Naročila se sprejemajo samo do 30. aprila.

Kmetovalci, pozor!

Kdor si hoče napraviti zdrav in dober domač sir iz kravjega mleka, naj pošlje po nakaznici 38 kron in dobi eno škatljo šrša in poduk zraven. — Pri meni se dobi še nekaj parov čevljev z lesenimi podplati št. 36 za 26 kron. Imam še sirkove metle po 6 kron in moške dežnike po 40 kron. Denar se pošlje naprej. — Se priporočujem JOŽEF FRENETIČ, trgovina Landol pri Postojni.